

בס"ד הַדָּף מוֹקְדֵשׁ לְעִילוּי נִשְׁמַת: דְּנִיָּאל סָלְטוֹ בֶּן שָׂרָה, שְׁנַפְטָר בְּ-ה' אָדָר ת.נ.צ.ב.ה!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: תְּרוּמָה

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:55

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:04 (ר"ת 18:40)

©

עֶרֶב שַׁבַּת ה' אָדָר תִּשְׁע"ג (15.2.13)

(הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וְה' נָתַן"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ"

עַל הַפְּתוּב "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה", אוֹמֵר "בְּעַל הַטּוֹרִים", כִּי הַמְּלָה "תְּרוּמָה" הִיא אוֹתִיּוֹת "תּוֹרָה מ'", כְּדֵי לְרַמּוֹז לָנוּ עַל הַתּוֹרָה, שְׁנִתְּנָה ל־מ' (=40) יָמִים (נִתְּנָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּמִתְּנָה לְאַחַר 40 יָמִים, שְׁבָעָם הָיָה בְּשָׁמַיִם).

וְכֵן גַּם הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ אוֹמֵר (קֶרֶחַ קֶטֶט): "תְּרוּמָה... תּוֹרָה מ'... תּוֹרָה דִּהֲתִיִּיהִיבַת (=תּוֹרָה שְׁנִתְּנָה) בְּאַרְבָּעִים יוֹם". וצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָה הַקָּשֶׁר בֵּין הַפְּתוּב "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ", לְבֵין הַרְמֵז שֶׁתְּרוּמָה הִיא אוֹתִיּוֹת תּוֹרָה מ'?

תַּחֲלִילָה נִקְדִּים לְהִבְיֵא מֵאֲמֵר תְּמוּנָה בְּגִמְרָא (נִדְרִים לח): "אָמַר ר' יוֹחָנָן: בְּתַחֲלִילָה הָיָה מֹשֶׁה לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה וּמְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ), עַד שְׁנִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה (מֵאֵת ה' יִתְּבַרְךָ), שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת לא, יח): 'וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהַר סִינַי, שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת'".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מִכָּאן, שְׁבַמְשָׁךְ כָּל אַרְבָּעִים הַיָּמִים שֶׁהָיָה מֹשֶׁה בְּשָׁמַיִם, הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה מִפִּי הַקַּב"ה, וְהָיָה מְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ), עַד שְׁבִסוּף אַרְבָּעִים הַיָּמִים, נָתַן לוֹ הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִתְּנָה (לֵאמֹר אֲפֹשְׁרוֹת לְשִׁכּוּחַ אוֹתָהּ).

תְּמָה עַל-כֵּן "הַאֲלֹשִׁיךָ" הַקְּדוּשׁ, בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת מֹשֶׁה" ("תְּרוּמָה"), וְשׁוֹאֵל: הֲלֹא בְּרוּר שֶׁהַקַּב"ה יָדַע מֵרֵאשִׁית שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוּ לֹא יוּכַל לְזַכּוֹר אֶת הַתּוֹרָה וַיִּשְׁכַּח אוֹתָהּ, אִם כֵּן, מָה רָאָה הַקַּב"ה לְלַמְּדוֹ אַרְבָּעִים יָמִים תּוֹרָה, שְׂאֲחֵר-כֵּן הָיָה מֹשֶׁה מְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ)?

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְרָאוּי לְשִׁים לֵב, הִיתְכֵּן שְׁמֹשֶׁה, אִישׁ הַאֲלֹהִים, יִשְׁכַּח מָה שְׁמִלְמָדוֹ הוּא יִתְּבַרְךָ? וְעוֹד, כִּי מָה שֶׁעָשָׂה בְּסוּף הָאַרְבָּעִים שְׁנִתְּנָה לוֹ (הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה) בְּמִתְּנָה, לְמָה לֹא עָשָׂה כֵּן (הַקַּב"ה) בְּיָמִים הָרֵאשׁוֹנִים (לְתַת לוֹ אֶת הַתּוֹרָה בְּמִתְּנָה). וְאִם לֹא הָיָה אֲפֹשְׁרָ לְמֹשֶׁה לְקַבְּלָהּ (=לְזַכּוֹר אֶת הַתּוֹרָה), עַד סוּף הָאַרְבָּעִים, לְמָה הָיָה מְלַמְּדוֹ בְּיָמִים (ה)רֵאשׁוֹנִים?...".

אֲלֹא, מִבְּאֵר הַאֲלֹשִׁיךָ הַקְּדוּשׁ, שְׁמָה שְׁלַמְּדוֹ הַקַּב"ה תּוֹרָה דּוֹקָא אַרְבָּעִים יָמִים הָיָה כְּדֵי לְזַכֵּךְ אֶת טַבְּעוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה בְּבַחֲיִנַת יְצִירָה חֲדָשָׁה, שְׁהָרִי יְצִירָה חֲדָשָׁה הִיא רַק לְאַחַר אַרְבָּעִים יוֹם, כְּפִי שְׁשִׁנְיָנוּ בְּגִמְרָא (בְּכוֹרוֹת) "(וְזָמַן/מִשְׁךָ) יְצִירַת הוֹלֵד בְּאִשָּׁה אַרְבָּעִים יוֹם". וְלָכֵן, רַק לְאַחַר אַרְבָּעִים יָמִים שְׁכַבְּרָ גּוֹדְכָךְ טַבְּעוֹ בְּבַחֲיִנַת יְצִירָה חֲדָשָׁה, הָיָה מוּכָן לְקַבֵּל מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִתְּנָה שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח מִמֶּנּוּ.

עוֹד בִּיאוֹר נִפְלָא מְצִינוּ בְּ"עִיּוֹן יַעֲקֹב", שֶׁסָּם הוּא כּוֹתֵב: "וְאֲפֹשְׁרָ לוֹמֵר, (שְׁצָרִיךְ) לְלַמּוֹד מִמֶּנּוּ (ל)דוֹרוֹת הַבָּאִים, שְׁ(אִם) לֹא יִגְעֲתִי וּמְצָאֵתִי - אֶל תִּאֲמִין, אֲלֹא יִגְעֲתִי וּמְצָאֵתִי - (תִּאֲמִין). שְׁהָרִי, מֹשֶׁה, אֲדוֹן הַנְּבִיאִים, לֹא זָכָה לְמִתְּנַת הַתּוֹרָה, עַד שִׁיִּגְעַע עֲצָמוֹ כָּל מ' (=40) יוֹם בְּלִי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה. וְאִזּוֹ מְצָא טוֹב' - זוֹ תּוֹרָה, שְׁנִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה".

דְּהִינוּ, אוֹמֵר ה' עִיּוֹן יַעֲקֹב": "יִגְעֲתָ וּמְצָאֵתָ - תִּאֲמִין", הִנֵּה מֹשֶׁה, אֲדוֹן הַנְּבִיאִים, לֹא זָכָה לְמִתְּנַת הַתּוֹרָה עַד שִׁיִּגְעַע בָּהּ בְּעֲצָמוֹ כָּל אַרְבָּעִים הַיָּמִים בְּלִי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְרַק אִזּוֹ מְצָא לָקַח טוֹב, זוֹ הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה. וְאִם כֵּן, אִם מֹשֶׁה רַבְּנוּ לֹא הָיָה יְכוּל לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה. אֲלֹא, רַק אַחֲרַי שְׁנִתְּיִגַע בָּהּ, וְרַק אִזּוֹ נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה, קָל וְחִמְרָ לְשֹׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, וַיְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה, שְׁלֵא יוּכַל לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה בְּלִי יִגְעָה.

וַיֵּשׁ לָנוּ כָּאֵן גַּם מְסֵר, הָרִי מֹשֶׁה רַבְּנוּ זָכָה בְּתוֹרָה רַק בְּגִלְלָ שֶׁהַקַּב"ה נָתַן לוֹ אוֹתָהּ בְּמִתְּנָה. אִם כֵּן נִמְצָא, שְׁכָּל אָדָם שִׁיתְּאֲמִץ וְיִתְּיִגַע בְּתוֹרָה, יוּכַל גַּם הוּא לְזַכּוֹת בָּהּ, עַל-יְדֵי כֵּן שֶׁהַקַּב"ה יִתֵּן לוֹ אוֹתָהּ בְּמִתְּנָה.

כְּדַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, הַנְּדַרְשֵׁת בְּשִׁבְעִים פָּנִים, נִרְאָה לְבָאֵר עֲנִין זֶה (שְׁמֹשֶׁה הָיָה לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהָיָה מְשַׁכְּחָה), עַל-פִּי מָה שְׁכָּתֵב ה' חֲתָם סוּפֵר" (דְּרָשׁוֹת חֶלֶק ב', דף תו): "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבַנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי". פֶּה נִרְמָז מָה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ זצ"ל (ויק"ר כב', א'), שְׁבִאוֹתָן מ' (=40) יָמִים, נִתְּנָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה

כָּל מָה שֶׁתְּלַמִּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וְהִינּוּ (רַק) בְּעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, (שְׂאֵז) זוֹכֵה (הוּא) לְכוֹן חֶלְקוֹ שְׁנִיתָן לְנִשְׁמָתוֹ בְּסִינֵי... (וְזוֹהוּ) 'וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה' – תּוֹרָה מ' מֵאֵת כָּל אִישׁ, כִּי כָּל (אִישׁ) הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה מִצְלִיחַ...".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַ"חֲתָם סוֹפֵר" יְסוּד גְּדוֹל, שֶׁבְּאוֹתָם אַרְבַּעִים יָמִים שֶׁשָּׁהָה מִשָּׁה רַבְּנוּ בְּשָׂמִים, מִסֵּר לּוֹ הַקֵּב"ה כָּל מָה שֶׁתְּלַמִּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וּבְזֶה מְפָרֵשׁ הַ"חֲתָם סוֹפֵר" אֶת הַפְּתוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – תְּרוּמָה, אוֹתוֹת תּוֹרָה מ', לְרִמּוֹז שֶׁהַקֵּב"ה נָתַן אֶת הַתּוֹרָה לְמִשָּׁה ל–מ' (=40) יָמִים, כְּדֵי לְגַלּוֹת לּוֹ כָּל מָה שֶׁתְּלַמִּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וְזוֹהוּ שְׁכַתוֹב "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי (=תּוֹרָתִי)". דְּהִינּוּ, כָּל אִישׁ צָרִיךְ לְגַלּוֹת אֶת חֶלְקוֹ תּוֹרָתוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְמִשָּׁה ל–מ' (=40) יָמִים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

עַל הַפְּתוּב כָּאֵן פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל בְּלִשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – לִי לְשִׁמִּי. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת כּוֹנֵת רַש"י "לִי לְשִׁמִּי" – לְאִיזָה שֵׁם מִתְכוּן רַש"י?

יִתְכַּן לְבַאֵר אֶת כּוֹנֵת רַש"י עַל-פִּי הַמְּבֹאָר בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל בְּ"לְקוּטֵי תּוֹרָה" (יִשְׁעִיהוּ לִב, יו), כִּי בַעַת נְתִיבַת הַצְּדָקָה לְעָנִי, צָרִיךְ לִיחַד אֶת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ (=י-ה-ו-ה) כֶּה: צוֹרֵת הַמְּטַבֵּעַ הַעֲגוּלָה (שְׁנוֹתָנִים לְעָנִי) הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י' שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַנּוֹתָן הֵן כְּנֶגֶד ה' רֵאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַקֵּב"ה (=י-ה-ו-ה). הַזְּרוּעַ הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַנּוֹתָן הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת ו' (=י-ה-ו-ה), וְ-ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַמְּקַבֵּל (=הַעָנִי) הֵן כְּנֶגֶד ה-ה' הַשְּׁנִיָּה שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). וְהֵרִי קִבְּלָנוּ אֶת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה), שְׁצָרִיךְ לִיחַד וּלְכוֹן בְּהֵן בַּעַת נְתִיבַת הַצְּדָקָה. וְזוֹהוּ מָה שְׁכַתוֹב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, וּפְרָשׁ כְּאֹמֹר רַש"י: "לִי לְשִׁמִּי". כְּלוּמָר, בְּשַׁעַת נְתִיבַת הַצְּדָקָה צָרִיךְ לְכוֹן לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה – עַל אַרְבַּע הָאוֹתוֹת (=י-ה-ו-ה).

וְעַל-כֶּה, אוֹמֵר הַחִיד"א, רוֹמֵז הַפְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (כִּב, ב): "עֲשִׂיר וָרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֵׂה כִלְמֵ י-ה-ו-ה". כְּלוּמָר, הַקֵּב"ה מְסוּבֵב כֶּה שֶׁהָעֲשִׂיר וְהָרֶשׁ יִפְגְּשׁוּ, כְּדֵי שֶׁהָעֲשִׂיר יִתֵּן צְדָקָה לְעָנִי, וְכֵן יִיחַד אֶת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה', וְזוֹהוּ "עֲשֵׂה כִלְמֵ י-ה-ו-ה" – עַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְּדָקָה מִיְחַדִּים שְׁנֵיהֶם אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ – י-ה-ו-ה. "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ"

בְּאַחַת הַפְּעָמִים בְּהֵן הִגִּיעַ ר' יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן לְבֵיתוֹ שֶׁל עֲשִׂיר פְּלוֹנִי, יַחַד עִם תְּלַמִּידָיו, הִתְרַגְּזוּ הָעֲשִׂיר עַל הַתְּלַמִּידִים, כִּינּוֹן שֶׁהַשְּׂטִיחִים הִיקָרִים לוֹכְלְכוּ מֵהַבוּץ שֶׁבְּנִעְלִיהֶם. כְּשֶׁרָאָה זֹאת

ר' יִשְׂרָאֵל, פָּתַח וְסִפֵּר אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַבֵּא: בְּכַפֵּר אֶחָד הַתְּגוֹרֵר עָנִי, אֵב לְשִׁמּוֹנָה יְלָדִים. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר חָג הַפֶּסַח הִתְקַרַּב, וְלֹא הָיְתָה בֵּידוֹ פְּרוּטָה לְהוֹצִיאָהּ הַחֵג, רָתַם אֶת סוּסוֹ לְעֵגְלָה, וְנָסַע לְעִיר הַסְּמוּכָה, כְּדֵי לְהוֹבִיל עֲצִים לְבֵתֵי יְהוּדִים. כְּשֶׁרָאָה שֶׁהָרוּחַ מְסַפֵּיק בְּכֵדֵי לְקִנּוֹת מִצְוֹת, יִין וְשֶׂאֵר צוֹרְפֵי הַחֵג, פָּנָה עִם סוּסוֹ לְדֶרֶךְ הַמּוֹבִילָה בְּחִזְרוֹ לְבֵיתוֹ. הָיָה זֶה יוֹם גְּשׁוּם, וְהַדְּרֵךְ הָיְתָה קָשָׁה. אוּלָם, לְבוֹ הָיָה מְלֵא שְׂמֵחָה עַל-כֶּה שִׁיזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת הַפֶּסַח כְּרֵאוּי. לְפָתַע, שָׁקְעוּ גִלְגְּלֵי עֵגְלָתוֹ בְּבוּץ הָעֵמוּק, וְאֵף שָׁקְעוּ רַגְלֵי סוּסוֹ, כֶּה שֶׁלֹּא יִכּוֹל הָיָה לְהַמְשִׁיךְ בְּדֶרֶפוֹ. יָרַד הָעָנִי מֵהָעֵגְלָה, וְנִסָּה לְדַחֹף אוֹתָהּ הַחוּצָה, אֵךְ לְשׂוּא. אוֹ אֵז, נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל עֲצָמוֹ וְעַל בְּהֵמָתוֹ, וְהוּא פָּרַץ בְּכִי מֵר. בְּאוֹתוֹ רָגַע עֲבָרָה מְרַכְבָּה הִרְתוּמָה לְשִׁלְשָׁה סוּסִים, וּבְתוֹכָהּ יְהוּדֵי עֲשִׂיר. הָעֲשִׂיר, שֶׁשָּׁמַע קוֹל בְּכִי, הִצִּיץ מִחִלּוֹן מְרַכְבָּתוֹ, וְרָאָה אֶדָם שָׁקוּעַ בְּבוּץ וּבִזְכָּה, נִחְלַץ לְעוֹרָתוֹ, רָתַם אֶת סוּסָיו לְעֵגְלָתוֹ הַדְּלָה, וּבְכֶה חִלַּץ אוֹתָהּ מֵהַבוּץ. הוֹדָה הַכְּפָרִי לְעֲשִׂיר, וְזוֹ הַתְּעַקֵּשׁ לְלוֹוֹתוֹ עַד לְבֵיתוֹ. כְּשֶׁנִּכְנַס הָעֲשִׂיר לְבֵיתוֹ שֶׁל הַכְּפָרִי, וְרָאָה אֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ הַבְּרוּכָה, וְאֵת גְּדֵל הָעוֹנֵי שֶׁשָּׂרַר שָׁם, מִיַּד הוֹצִיא סָכוּם כֶּסֶף גְּדוֹל, נָתַן לוֹ עֲבוֹר צוֹרְפֵי הַחֵג, וְכֶה נִפְרַד מִמֶּנּוּ לְשָׁלוֹם.

לְיָמִים, נִפְטָר אוֹתוֹ עֲשִׂיר. וְכִינּוֹן שֶׁעֲבַר עֲבִירוֹת רַבּוֹת, נִגְזַר דִּינּוֹ לְלַכֵּת לְגִיְהוֹנִים. בְּאוֹתוֹ הִרְגַע הוֹפִיעַ מִלְּאֵךְ לְפָנֵי בֵּית-דִין שֶׁל מַעְלָה, וְאָמַר: לֹא יִתְכַּן שְׂאִישׁ זֶה יִהְיֶה כְּלוֹ חֵיב! הֲלֹא הוּא עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה טוֹב בְּחַיָּיו – חִלַּץ יְהוּדֵי מִן הַבוּץ, וְהִצִּיל אֶת הַנְּפֻשׁוֹת שֶׁל יְהוּדֵי זֶה וּמִשְׁפַּחְתּוֹ מִחֶרֶף רָעַב. וְהֵרִי "כָּל הַמְּקִיִּם נִפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל – כְּאִילוֹ קִיִּם עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ". מִיַּד צוּה בֵּית הַדִּין פַּעַם נוֹסֶפֶת לְשִׁים עַל כֶּה הַמַּאֲזֵנִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁעֲשָׂה, וְעַל הַכֶּה הַשְּׁנִיָּה אֶת חֲטָאוֹ. אֵךְ עֲדִין הָיוּ הַחוֹבוֹת כְּבֵדִים יוֹתֵר... מָה עֲשֵׂה הַמְּלֵאךְ? רֵץ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁבוֹ שָׁקְעָה הָעֵגְלָה שֶׁל הַכְּפָרִי בְּבוּץ, נִטַּל מֵעֵט מִהֶרְפֶּשׁ, וְשָׁם אוֹתוֹ עַל כֶּה הַמַּאֲזֵנִים. מִיַּד הַכְּרִיעוּ מִצְוֹתָיו שֶׁל הָעֲשִׂיר, וְהוּא יֵצֵא וְכָפֵי בְּדִין. רוֹאָה אֵת – סִים רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן אֶת דְּבָרָיו – אוֹתוֹ עֲשִׂיר יָדַע מָה הָעֶרֶךְ הָאֲמִיתִי שֶׁל הָעוֹשֵׂר וְהַרְכוּשׁ, שְׂאִינוּ, אֵלֹא כְּלֵי וְאֲמָצֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעֲשִׂית חֲסִדִים. כְּשֶׁשָּׁמַע הָעֲשִׂיר אֶת הַסִּפּוּר, וְאֵת דְּבָרָיו הַנוֹקְבִים שֶׁל הָרַב, בִּקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה, וְהַבְּטִיחַ שֶׁמִּעַתָּה וְהִלָּאָה לֹא יִקְפִיד עוֹד עַל חֲסִידָיו.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקְדֵשׁ לְעִילוי נְשָׁמַת: דְּנִיָּאל סָלְטוֹ בֶּן שָׂרָה, שְׁנַפְטָר בְּ-ה' אָדָר ת.נ.צ.ב.ה!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: תְּרוּמָה **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:55**

עֵרַב שַׁבַּת ה' אָדָר תִּשְׁע"ג (15.2.13) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:04** (ר"ת 18:40)

הַפְּטָרָה: "וְה' נָתַן" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net (הזמנים לפי העיר חיפה))

בְּנֵי צִיּוֹן

"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" (כה' ח')

עַל הַפְּתוּב "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", אוֹמְרִים חו"ל בְּמִדְרָשׁ (תני דבי אליהו יז): "כִּיִּן שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּשִׁמְחָה, וְאָמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע', מִיָּד אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שִׂיאֲמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר: 'דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם'."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין מִדְרָשׁ זֶה. וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין מָה שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְאָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", לְבֵין מִצְוֹת בְּנֵי־בֵית הַמִּקְדָּשׁ ("וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם")?

אוֹמְרִים עַל-כֵּן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה, יְדוּעַ שְׁבַמְעָמַד הָרַסִּינִי קָדֵשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שְׁנַתֵּן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה. וְלָכֵן, כְּמוֹ שֶׁהִחָתֵן אוֹמֵר לְכֹלָה: "הֲרִי אֶת מִקְדָּשְׁתְּ לִי", כֵּן אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַנִּבְחָר: "וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה (=מִיּוֹחָדִים) מִכָּל הָעַמִּים" (וְכֵן: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכַת כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ"). וְכְמוֹ שֶׁהִחָתֵן מִתִּיחַד עִם הַכֹּלָה לְאַחַר הַחֻפָּה בְּבֵית אֶחָד, כֵּן רָצָה הַקַּב"ה לְהִתִּיחַד עִם יִשְׂרָאֵל בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְלְהַשְׁרוֹת אֶת שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֶרֶת הַיֵּטֵב כּוֹנֵת הַמִּדְרָשׁ: "כִּיִּן שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּשִׁמְחָה, וְאָמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' – נִמְצָא, שִׁישְׂרָאֵל קִבְּלוּ בְּרָצוֹן אֶת הַקִּידוּשִׁין שֶׁל הַקַּב"ה, וְנִתְקַדְּשׁוּ בְּכִיכּוֹל אֱלֹהֵי, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן "מִיָּד אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שִׂיאֲמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר 'דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם'. שֶׁכֵּן, הַקַּב"ה (=הַחָתֵן") רָצָה לְהַשְׁלִים אֶת הַיִּחוּד עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה) בְּבֵית אֶחָד (=בֵּית הַמִּקְדָּשׁ), כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה) אֶת שְׁכִינָתוֹ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לְבֵית סָבִיב חוּצָה, לְבִלְתִּי אַחֲזוּ בְּקִירוֹת הַבַּיִת" (מִתּוֹךְ הַהַפְּטָרָה)

אָמְרוּ חו"ל (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי שְׁמוֹת כַּה' רִמז): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר (בו) 'לִי' – קָנִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים". אַחַת הַדּוֹגְמָאוֹת שְׁמִבְיָאִים חו"ל הִיא הַמִּשְׁכָּן וְהַמִּקְדָּשׁ, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", וְעָלָיו אוֹמְרִים חו"ל: אֵינוֹ זוֹ (=הַמִּקְדָּשׁ) לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְאִם כֵּן, נִשְׁאַלֶת הַשְּׁאֵלָה: הֲרִי לְצַעֲרֵנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר עַל הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא "אֵינוֹ זוֹ לְעוֹלָם"?

כְּדִי לְבַאֵר זֹאת, אָנוּ צָרִיכִים לְהִבִּין קוֹדֵם אֶת הַפְּתוּב: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם". שֶׁהֲרִי, לְכַאוֹרָה, חֲסָרָה בְּפִתּוּב כָּאֵן הַמְלָה "בַּיִת", שֶׁכֵּן הִיָּה רְאוּי לוֹמַר "וְעָשׂוּ לִי בַּיִת מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם".

נִקְדִּים לְבַאֵר אֶת קוּשִׁיַּת הַ"אַלְשִׁיךְ" הַקְּדוֹשׁ, עַל אוֹתוֹ הַפְּתוּב: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", שֶׁהֲרִי הִיָּה רְאוּי לוֹמַר: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכוֹ" – בְּלִשׁוֹן יְחִיד, וְלֹא "בְּתוֹכְכֶם" בְּלִשׁוֹן רַבִּים.

אֲלָא, אוֹמֵר הַ"אַלְשִׁיךְ" הַקְּדוֹשׁ, הַקַּב"ה רָצָה לְלַמְדֵנוּ שֶׁתְּכַלִּית בְּנֵי־בֵית הַמִּקְדָּשׁ הוּא, שִׁישְׂרָה הַקַּב"ה אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. לָכֵן צִוָּה הַקַּב"ה: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – אֲבָל הַתְּכַלִּית הִיא: "וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" – בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

וּלְפִי זֶה בְּרוּר, שֶׁהַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הִיָּתָה תּוֹצְאָה שֶׁל הַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּיִּן שִׁמְהֵם נִמְשְׁכָה הַקְּדוּשָׁה וְהַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, הִסְתַּלְקָה הַשְּׁכִינָה מֵהֶם, וְגַם מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מִמִּילָא נִחְרַב הוּא. וּלְפִי זֶה מוֹבֵן מְדוּעַ לֹא פְתוּב: "וְעָשׂוּ לִי בַּיִת מִקְדָּשׁ", אֲלָא "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ, שֶׁאֵין הַתְּכַלִּית בְּבִנְיָן שֶׁל בַּיִת, אֲלָא עֵיקַר הַתְּכַלִּית הוּא מִקְדָּשׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

נִמְצָא, אִפּוּא, שֶׁהַסִּיבָה שֶׁחֲסָרָה הַמְלָה "בַּיִת" בְּפִסּוּק "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" הִיא כְּדִי לְהוֹרוֹת שֶׁהַבַּיִת, הָעֲשׂוּי מֵעֲצִים וּמֵאֲבָנִים, אֵינְנוּ הָעֵיקַר – אֲלָא הָעֵיקַר הוּא הַשְּׂרָאֵת הַקְּדוּשָׁה בְּתוֹךְ הָאָדָם עֲצָמוֹ.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֶר עַל פִּי הַסוּד, מָה שֶׁכְּתוּב בְּהַפְּטָרַת פְּרֻשֵׁת "תְּרוּמָה": "כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לְבֵית סָבִיב חוּצָה, לְבִלְתִּי

אֲחֻז בְּקִירוֹת הַבַּיִת". "כִּי מִגְרָעוֹת נִתַּן לְבַיִת" – הַקֵּב"ה גָּרַע (=הִחְסִיר) אֶת הַמֶּלֶךְ "בַּיִת" בְּצִוּוֵי "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ "לְבִלְתֵּי אֲחֻז בְּקִירוֹת הַבַּיִת" – שְׂאִין הַתְּכֵלִית "בְּקִירוֹת הַבַּיִת" – בְּבַיִת שֶׁל עֲצִים וְאַבְנִים, אֲלָא הַתְּכֵלִית הָאֲמִיתִית הִיא לְהִשְׁרוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה בְּתוֹךְ לְבוֹ שֶׁל כָּל אָדָם וְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. לְפִי זֶה, מִתְיַשְׁבֵּת גַּם הַקּוֹשֶׁיָה שֶׁל חוֹ"ל, שְׂאֲמָרוֹ: "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמָר (בו) 'לִי' – קָיָם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים", וּפְיֹן שֶׁנֶּאֱמָר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", לְכֵן (בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ) אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְהָרִי לְצַעֲרָנוּ בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב, וְאִיךְ אֲפֹשֶׁר לומר עַל הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא "אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם"? אַךְ לְפִי הָאֲמוּרָה, מוּבֵן הַדְּבָר, שֶׁכֵּן הַצִּוּוֵי "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – מְכוּן לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲצֻמוֹ מִקְדָּשׁ לְהִשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה, וְהָרִי עִם יִשְׂרָאֵל קָיָם לְעוֹלָם, וְאֲפִילוֹ שֶׁחָרַב בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, נִמְצְאָת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִבָּם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, "לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי"

אוֹמֵר הַ"פְּתוּחֵי חוֹתֵם", שֶׁפְּסוּקָה זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל דְּרֹךְ הַרְמוֹז, שֶׁהַכּוֹנֵה כָּאֵן הִיא עַל הַתְּפִלָּה, כִּי יְדוּעַ שְׂעִיקָה הַתְּפִלָּה הִיא בְּלִב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְלַעֲבָדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: אֵיזוּהִי עֲבוּדָה, שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּלִב? – זֶה תְּפִלָּה, שֶׁצָּרִיךְ כּוֹנֵת הַלֵּב בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה. שְׂאֵם אֵין הָאָדָם מְכוּן לְבוֹ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, אֲלָא רַק מוֹצִיא הַמְּלִים מִפִּיו, וְלְבוֹ אֵינוֹ עִמוֹ – אֵין תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֵּלָת, פְּיֹן שֶׁהַתְּפִלָּה מוֹרַכְבֵּת מִמְּלִים קְדוּשׁוֹת, וְהַמְּלִים הֵלְלוּ עוֹלוֹת לְשָׁמַי מְרוּמִים, וּמַעֲלוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה מַעֲלָה מַעֲלָה, וְלֹא שֶׁיֵּךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה הַפְּעוּלָה הַזֹּאת לְלֹא כּוֹנֵת הַלֵּב כְּרָאוּי. וְזֶהוּ שְׂאֲמָר הַכְּתוּב: "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ". דְּהֵינּוּ, כָּל מִי שֶׁמְכוּן לְבוֹ כְּרָאוּי בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, מִמְּנוּ "תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי", דְּהֵינּוּ, מִמְּנוּ תִּקְבְּלוּ אֶת תְּפִלָּתוֹ. וְכִי שְׂאֵינוֹ מְכוּן אֶת לְבוֹ, וְהַדְּבָרִים וְהַמְּלִים שֶׁהוּא מוֹצִיא בְּתְפִלָּתוֹ, הֵם רַק מִהִשְׁפָּה וְלִחוּץ – אֵל תִּקְבְּלוּ אֶת תְּפִלָּתוֹ. "הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכָסָיו, יִטַע בְּהֶם אֲדָר..."

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל מַעֲלַת הַחֵדֵשׁ אֲדָר מֶה שֶׁמְצִינוּ בְּגִמְרָא (בִּיצֵה טו'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכָסָיו, יִטַע בְּהֶם אֲדָר, שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִלִּים צג'): 'אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מֶהִי כּוֹנֵת רַבּוֹתֵינוּ בְּאוֹמְרָם "יִטַע בְּהֶם אֲדָר"? וְכֵן, מֶה הַקֶּשֶׁר בֵּין חֵדֵשׁ אֲדָר לְבֵין הַפְּסוּקָה: "אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'?"

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הֵנָּה, כְּתוּב בְּ"עֲרוּגַת הַבְּשָׁם" (פִּרְשֵׁת מִשְׁפָּטִים): אֲדָר הוּא אוֹתִיוֹת "אֶלֶף דָּלֵת רִישׁ". וְכוֹנֵת הַכְּתוּב הִיא, שֶׁ"אֶלֶף" הוּא לְשׁוֹן אֵילוּף וְלִימוּד, וְ"דָּלֵת רִישׁ" הֵם לְשׁוֹן דָּל וְרִשׁ. וְלִכֵּן, צָרִיךְ כָּל אָדָם לְלַמּוֹד וְלְהַחֲזִיק עֲצֻמוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת "דָּלֵת רִישׁ" – "דָּל וְרִשׁ" (כְּמוֹ שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּסִלְיָחוֹת: "כְּדָלִים וְכַרְשִׁים דְּפָקְנוּ דָּלְתֵיךְ"). וְאֵם יָדַע זֹאת הָאָדָם נֶאֱמָנָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת דָּל וְרִשׁ, שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְכָלוּם, וְרַק הַקֵּב"ה, בְּרוּב רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו מְשַׁפֵּיעַ לוֹ מְטוּבוֹ, בְּבַחֲנֵת מִתְּנַת חֵינֵם, אֲזַ בּוֹדָאֵי שִׁיזְכָּה שִׁיִּתְקַיְמוּ נְכָסָיו. וְזֶהוּ מֶה שְׂאֲמָרוּ חוֹ"ל, בְּמִתְקַן לְשׁוֹנֵם: "הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכָסָיו, יִטַע בְּהֶם אֲדָר". "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

בְּעִירָה סַאסוּב שֶׁבְּגַאֲלִיצִיָה, נִתְפָּרְסֵם לְגַנְאֵי אֲחָד מִעֲשִׁירֵי הַמְּקוֹם, שֶׁהִיָּה מְסָרֵב לְתֵרוֹם לְכָל דְּבָר שֶׁבְּצַדִּיקָה, וְאֲפִילוֹ מִמְצוּה גְדוּלָה כְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים הִיָּה מִדִּיר עֲצֻמוֹ בְּתֵרוּצִים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים. כְּשֶׁנּוֹדַע לְרַבִּי מִשֶּׁה לִיב מִסַּאסוּב עַל הַתְּנַהֲגוֹתוֹ הַבְּלָתִי נִסְבֵּלָת שֶׁל הַגְּבִיר הַקְּמָצָן, הוֹרָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמוֹ, שֶׁיִּזְמִינוּ אֵלָיו אֶת הָאִישׁ בְּלֹא דִיחוּי. הַחֲסִידִים עָשׂוּ כְּדָבָר רַבָּם וְהִבִּיאוּ בְּדַחֲפּוֹת אֶת הַגְּבִיר הַקְּמָצָן לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשֶּׁה לִיב. לְאַחַר פְּרִיסַת שְׁלוֹם קְצָרָה, קָם הַצַּדִּיק מִכְּסָאוֹ, וְהוֹצִיא מֵאֲחַד הָאֲרוֹנוֹת רִאֵי קָטָן. מִיָּד רָכַן לְעֵבֵר הָאוֹרֵחַ וְהִצִּיג אֶת הָרִאֵי הַנוֹצֵץ לְפָנָי עֵינָיו. "אֵת מִי אֲתָה רוֹאֵה בְּרִאֵי שְׁבִידִי?" – שָׂאֵל רַבִּי מִשֶּׁה לִיב אֶת הַגְּבִיר הַנְּדָהֵם. "אֵת עֲצָמֵי אֲנִי רוֹאֵה כָּאֵן, רַבִּי" – הִשִּׁיב הַגְּבִיר בְּמִבּוֹכָה. "הַבֵּט נָא מִהַחֲלוֹן הַחוּצָה, וְאָמַר לִי: אֵת מִי רוֹאוֹת עֵינֶיךָ עַכְשָׁיו?"

"הַנְּנִי רוֹאֵה אֲנָשִׁים, הָעוֹבְרִים בְּרַחוּב אֲנָה וְאֲנָה" – קָרָא הַגְּבִיר, וְכָלוּ הִיָּה אֲחֻזוֹ הַשְּׁתוּמָמוֹת וּפְלִיאָה נּוֹכַח שְׂאֵלוֹתָיו שֶׁל הַצַּדִּיק. גָּחַן רַבִּי מִשֶּׁה לִיב לְעֵבֵר הַגְּבִיר הַנְּבוֹךְ, וְקָרָא אֵלָיו בְּהֶרְמַת קוֹל וּבְהִטְעָמַת כָּל מֶלֶךְ: תָּן דַּעְתְּךָ, שֶׁהָרִאֵי הַקָּטָן שֶׁבְּחִדְרֵי, וְגַם שֶׁמִּשְׁתַּחֲלוֹן עֲשׂוּיִים זְכוּכִית. אֲלָא, שֶׁהָרִאֵי מְצוּפָה כְּסָף מֵאֲחוֹר, וּמְשׁוּם כֵּךְ אֵינְךָ מְסוּגָל לְרֹאוֹת דְּרַכּוֹ אֲנָשִׁים אַחֲרָיִם... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקְדֵשׁ לְעִילוי נְשָׁמַת: דְּנִיָּאל סָלְטוֹ בֶּן שָׂרָה, שְׁנַפְטָר בֶּן-ה' אָדָר ת.נ.צ.ב.ה!

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: תְּרוּמָה

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:55

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:04 (ר"ת 18:40)

עֶרֶב שַׁבַּת ה' אָדָר תשע"ג (15.2.13)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וְה' נָתַן"

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵנִי בְּתוֹכְכֶם" – אֵל תִּקְרָא "וְשִׁכְנֵנִי בְּתוֹכְכֶם", אֲלֵא "וְשִׁכְנֵנִי בְּתוֹכְכֶם"

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (יבמות סב): "אָמַר רַבִּי תַנְחֻם אָמַר רַבִּי חֲנִילָאִי: כָּל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה, שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְרָכָה, בְּלֹא טוֹבָה... דְּכָתִיב (בראשית ב'): 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ...'"

וְעוֹד אוֹמְרַת הַגְּמָרָא (שם ג): "רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: כָּל מִי שְׂאִינוֹ עוֹסֵק בְּפִרְיָהּ וּרְבִיָּהּ, כְּאִלוֹ שׁוֹפֵךְ דָּמִים, שְׁנֵאֵמַר (בראשית ט'): 'שׁוֹפֵךְ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ'. וְכָתִיב בְּתַרְיָהּ (=וְכָתוּב לְאַחַר מִכֶּן), 'וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ'. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמַר: כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֵת הַדְּמוּת, שְׁנֵאֵמַר (שם): 'כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֵת הָאָדָם', וְכָתִיב בְּתַרְיָהּ, 'וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ'". וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. שְׂכָן, מְדוּעַ עָשָׂה ה' כֵּכָה, שְׂאִין הַשְּׂמֻחָה, הַבְּרָכָה וְהַטוֹבָה שׁוֹרוֹת עַל הָאָדָם, אֲלֵא רַק עַל-יַדֵּי יַחֲוּד אִישׁ וְאִשָּׁה? (דָּבָר שֶׁלֹּא מְצִינוּ כֵּן בְּשֵׁאר הַמִּצְוֹת).

נִקְדִּים לְהִבְיֵא מָה שְׂמִבּוֹאֵר בּוֹהֵר הַקְּדוּשָׁה, וְהַאֲרִיכוּ בְּזֶה הַמְּקוּבְּלִים, שְׁעַל-יַדֵּי יַחֲוּד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יַחֲוּד לְמַעַלָּה בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְכִמוֹ שְׂפָתוֹב בְּסִידוֹר "קוֹל יַעֲקֹב" לְהַרְהֵ"ק הַמְּקוּבְּל הַאֲלֹקִי מֵהַר"י קַאפִּיל (דף צב): "הִנֵּה כָּבֵד נוֹדַע, כִּי פּוֹנֵת הַמִּצְוֹת (הִיא ש) בְּעוֹבְדָא דְלִתְתָא אִיתְעַר עוֹבְדָא לְעִילָא (=הַתְּעוֹרְרוֹת לְמִטָּה גּוֹרֶמֶת לְהַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעַלָּה). כִּי (ל) כָּל מִצְוָה יֵשׁ... שָׂרֵשׁ לְמַעַלָּה... וְכָל מִצְוָה יֵשׁ לָהּ צִינוֹר מִיּוֹחַד, אֲשֶׁר עַל-יָדוֹ מְשַׁפֵּיעַ זְעִיר אֲנִפִּין (=הַקַּב"ה) לְנוֹקְבָא (=לְשִׁכְנָה). וְהִנֵּה, מִצְוֹת נִישׁוּאִין הִיא, כִּי חֲתָן וְכֶלֶה הוּא דּוֹגְמַת זְעִיר אֲנִפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), שֶׁהֵם מִמֶּשׁ חֲתָן וְכֶלֶה שֶׁל מַעַלָּה, כְּנוֹדַע. אִם כֵּן, הַמִּשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיסָם (=אֵת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה) תַּחַת הַחוּפָּה, וְלִיחָדָם יַחַד, הָרִי הוּא מְעוֹרֵר יַחֲוּד שְׁלָם... (בֵּין) זְעִיר אֲנִפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), וְפוֹתַח (אֵת) כָּל הַצִּינוֹרוֹת... לְכֵן זֹאת הַמִּצְוָה (=הַכְּנַסַת חֲתָן וְכֶלֶה לְחוּפָּה) – אִין לָהּ שִׁיעוֹר, וְהִיא נִכְלָלַת בְּגַמְלִלוֹת חֲסָדִים שְׂאִין לָהּ שִׁיעוֹר... וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִזְהַר בְּזֶה מְאֹד".

מִבּוֹאֵר מְדַבְּרִיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְה"ק מֵהַר"י קַאפִּיל, כִּי עַל-יַדֵּי הַמִּצְוֹת שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל מְקִים נַעֲשֶׂה יַחֲוּד בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׂאָנוּ אוֹמְרִים לְפָנֵי כָּל מִצְוָה: "לְשֵׁם יַחֲוּד קוֹב"ה וְשִׁכְנֵנִיָּה". אֲלֵא, שִׁיחֲוּד זֶה הוּא יַחֲוּד פְּרָטִי, הַשִּׁיף לְאוֹתָהּ מִצְוָה בְּלִבָּד. אֲבָל, עַל-יַדֵּי יַחֲוּד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה נַעֲשֶׂה יַחֲוּד פְּלָלִי שֶׁל הַקַּב"ה עִם הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה – הַנִּקְרָאִים חֲתָן וְכֶלֶה שֶׁל מַעַלָּה – דָּבָר שְׂפוֹתַח אֵת כָּל צִינוֹרוֹת הַשְּׁפַע לְעוֹלָם. (הַמִּשְׁךְ הַמְּאָמַר בְּהַרְחָבָה בְּאַתֵּר "בְּנֵי צִיּוֹן") (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְהָיוּ הַכְּרָבִים פְּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה סְכָכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפְּרֶת וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו... יְהִיוּ פְּנֵי הַכְּרָבִים"

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (סוֹטָה יז): "דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהוֹן". וּפְרַשׁ רַש"י, שְׂכוֹנַת רַבִּי עֲקִיבָא "שְׂכִינָה בֵּינֵיהוֹן", הִיא שְׁשֵׁם יְהוָה בֵּינֵיהֶם – י' אֶצֶל אִישׁ ו-ה' אֶצֶל אִשָּׁה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֵת דְּקְדוּקַת הַמְּלִים דּוֹקָא "שְׂכִינָה בֵּינֵיהוֹן", וְלֹא אָמַר הַכְּתוּב "שְׂכִינָה בְּתוֹכְכֶם"?

נִקְדִּים לְהִבְיֵא מָה שְׁשְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (יוֹמָא גד'): "אָמַר רַב קְטִינָא: בְּשַׁעָה שְׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לְרַגְלִי, (הָיוּ) מְגַלְלִין (=מְגַלְלִין) לָהֶם אֵת הַפְּרָכַת, וּמֵרָאִין לָהֶם אֵת הַכְּרוֹבִים (=דְּמוּת מַלְאָכִים עַל הַכַּפּוֹרֶת) שְׁהָיוּ מְעוֹרִין (=דְּבוּקִים) זֶה בְּזֶה, וְהָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם, רָאוּ חִיבְתְּכֶם לְפָנֵי הַמְּקוֹם (=הַקַּב"ה), כַּחֲיַבַת זָכָר עִם נִקְבָּה".

הִנֵּה, מִבּוֹאֵר מְזֶה שְׁהַכְּרוֹבִים (=הַמַּלְאָכִים) שְׁהָיוּ עַל הַכַּפּוֹרֶת הִיתָה לָהֶם צוּרַת זָכָר וְנִקְבָּה. וּמִכָּאֵן יֵשׁ לוֹמַר, שְׁהַכְּרוֹבִים רוֹמְזִים עַל קְדוּשַׁת אִישׁ וְאִשָּׁה, הַנִּישְׂאִים וְהַדְּבוּקִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: "עַל כֵּן יַעֲזוֹב אִישׁ אָבִיו וְאֵת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד".

וְיֵשׁ לוֹמַר, שְׁלִכֵן דְּבַרְהַ הַשְּׂכִינָה דּוֹקָא מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מַעַל הַכַּפְּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת", כְּדִי לְרַמּוֹז שְׂאֵם זָכוּ אִישׁ וְאִשָּׁה וְקָדְשׁוֹ אֵת עֲצָמָם, אִזּוֹ "שְׂכִינָה (נְמַצָּאת) בֵּינֵיהוֹן".

וזהו שדיקו חז"ל בַּמֶּתֶק לְשׁוֹנִים: "אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן", דִּקְא "בֵּינֵיהֶן" – לְרֵמוּז שְׂאֵם הֵם זָכוּ, הֵם מִמֶּשׁ כְּמִלְאָכִים/כְּרוּבִים, שֶׁהַשְׂכִּינָה מְדַבֶּרֶת מִבֵּין שְׁנֵיהֶם.

אוֹלָם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׂכִינָה מִבֵּין שְׁנֵי "הַכְּרוּבִים" (=הֵם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה), צְרִיכִים הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה לְקַיֵּם ג' תְּנָאִים:

א. "מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אִתָּם מִשְׁנֵי קִצּוֹת הַכִּפְּרִית", שִׁיְהִי הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה כִּ"מִקְשָׁה" אַחַת, דְּהֵינּוּ, צְמוּדִים וּדְבוּקִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם לְ"כִפְּרִית"/לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. (הַכִּפְּרִית הִיְתָה עַל אַרְוֹן הַבְּרִית, הַרֹמֵז לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה).

ב. "וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה", כְּלוּמַר, שֶׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם, אֲפִילוּ הַגְּשָׁמִיִּים וְהַחֹמְרִיִּים יִהְיוּ "פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה" – שֶׁתְּהִיָּה כּוֹנְנָם "לְמַעְלָה" – לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּלִתי לֵה' לְבָדוּ.

ג. "וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו" – שִׁישְׁרוּר הַשְּׁלוֹם וְהָאֲחֻדוּת בֵּינֵיהֶם, וְיִהְיוּ "אִישׁ אֶל אַחִיו" שִׁיְחִיו תְּמִיד בְּאַהֲבַת אַחִים מִמֶּשׁ, בְּלֵי שׁוּם פִּירוּד וְחִילוּק.

וְאִז, רַק לְאַחַר שִׁיתְמַלְאוּ ג' הַתְּנָאִים הַלְלוּ (שְׁהָרִי, "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנְתַּק" קַהֲלַת ד' יב'), יִזְכּוּ לְהַשְׁרָאת הַשְׂכִּינָה בֵּינֵיהֶן, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שֵׁם וּדְבַרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכִּפְּרִית מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הַעֲדַת".

גַּם הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר (תְּרוּמָה), שְׂבִכְתוֹב כָּאֵן: "וְעֲשִׂיתָ כִּפְּרִית זֶהָב טְהוֹר אֲמָתִים וְחֻצֵי אַרְכָּה...וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים", רְמִזָּה לְנוּ הַתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל זִיווּג אִישׁ וְאִשָּׁה. הָא כִּיֶּצֶד?

הִנֵּה, בְּכַתוּב "וְעֲשִׂיתָ כִּפְּרִית" בָּאָה הַתוֹרָה לְרֵמוּז שֶׁתִּשָּׂא אִשָּׁה, תּוֹכָה עַל-יְדֵי זֶה לְכַפְּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חז"ל בִּירוּשְׁלַיִם (בְּכּוּרִים פ"ג, ה"ג), שְׂמוּחֲלִין לְחַתֵּן בְּיוֹם חַתּוּנְתוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וּבְכַתוּב "זֶהָב טְהוֹר" רְמִזָּה הַתוֹרָה, שִׁיְהִי כָּל מַעֲשֵׂיךָ לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּכַחֲנִית "זֶהָב טְהוֹר", לְלֹא שׁוּם סִיג, פָּגָם אוּ פְּנִיָה. וּבְכַתוּב "אֲמָתִים וְחֻצֵי אַרְכָּה" רְמִזָּה הַתוֹרָה, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהַתְנַהֵג בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה, כְּדֵי שֶׁתּוֹכָה לְהַשְׁרָאת

הַשְׂכִּינָה שְׁבִין אִישׁ וְאִשָּׁה כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ. וְהַרְמֵז כָּאֵן, שֶׁהֵנָּה, בְּכָל אִמָּה יֵשׁ ו' (=6) טְפָחִים, וּמִכָּאֵן שֶׁ"אֲמָתִים וְחֻצֵי" הֵם 15 (=יה) טְפָחִים, לְרֵמוּז עַל הַשְׂכִּינָה יְה', הַשׁוֹרָה בֵּין אִישׁ וְאִשָּׁה, כְּאֲשֶׁר הֵם מְקִימִים כָּל אֵלוּ.

וּמִמְשִׁיךְ הַכְּתוּב וְאוֹמֵר, שְׂאֵם תִּקְיָם אֵת כָּל אֱלֹהִים, תּוֹכָה לְ"וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים" – שֶׁתִּקְיָם מִצּוֹת פְּרוּ וּרְבוּ, זָכָר וּנְקֵבָה. (שְׁהָרִי כְּאֲמוֹר לְכְרוּבִים הָיוּ צוּרַת זָכָר וּנְקֵבָה). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהָס פְּרִידְמָן)

"וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זֶהָב...מִשְׁנֵי קִצּוֹת הַכִּפְּרִית"

עַל הַפְּסוּק הַנ"ל פִּרְשׁ רַש"י כֵּךְ: "כְּרוּבִים – דְּמוּת פְּרָצוּף תִּינוּק לָהֶם". כְּלוּמַר, פְּנִיָהֶם שֶׁל הַכְּרוּבִים הָיוּ דוּמִים לְפָנִים שֶׁל תִּינוּק. לְעוֹמֵת זֹאת, בְּפִרְשַׁת בְּרֵאשִׁית מוֹזְכָּרִים הַכְּרוּבִים כְּאֲשֶׁר גִּרְשׁ הָאָדָם הָרֵאשׁוֹן מִגֵּן עֵדֶן: "וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגַן עֵדֶן אֵת הַכְּרוּבִים". וְשֵׁם מִפְּרֵשׁ רַש"י: "כְּרוּבִים" – מִלְאָכֵי חֲבָלָה.

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: כִּיֶּצֶד יִתְכַּן שְׂאוּתָה מְלָה, "כְּרוּבִים", מִשְׁמֶשֶׁת לְשִׁתִּי מִשְׁמַעוּיּוֹת סוּתְרוֹת וּמְנוּגְדוֹת זֶה לְזֶה? הָאֵם הַכְּרוּבִים הֵם כְּדְמוּת תִּינוּקוֹת, אוּ חֲלִילָה כְּמִלְאָכֵי חֲבָלָה?

אֲלֹא, אוֹמְרִים חז"ל: אֲכֵן, הַכְּרוּבִים, דְּמוּת פְּרָצוּף תִּינוּק הִיְתָה לָהֶם, וְהֵם מְסַמְלִים אֵת הַיְלָדִים הַרְפִּים, אֲשֶׁר עֲתִידִם נִקְבָּע לְפִי הַקְּרָבָה שֶׁלָּהֶם לְאַרְוֹן הַעֲדוּת, הַמְּסַמֵּל אֵת הַתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן, אִם הַיְלָדִים מִתְחַנְכִּים עַל בְּרַפֵּי הַתוֹרָה – יֵשׁ לָהֶם דְּמוּת תִּינוּק, וּפְנִיָהֶם מִפִּיקוֹת תּוֹם וְטוֹהָר. אֲךָ, חֲלִילָה, אִם הַיְלָדִים מִתְרַחֲקִים מִדְּרֹךְ הַתוֹרָה, אֲזִי הֵם עֲלוּלִים לְצַמּוֹת כְּמִלְאָכֵי חֲבָלָה.

"וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה סִכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם...וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו"

רַבֵּי נֵתַן צְבִי פִּרְנַקֵּל, הַסְּבֵא מְסֻלּוּבוּדְקָה, הִיְתָה מְשִׁתַּדֵּל מְאֹד לְמְנוּעַ מְאֲשֶׁתוֹ צַעַר וְטְרַחָה, וְהָיָה מוֹשִׁיט לָהּ עֲזָרָה בְּעִבּוּדְתָהּ, כְּכֹל יְכוּלָתוֹ. לְמִרוֹת יַחְסוּ הַמִּיּוּחָד לְאֲשֶׁתוֹ, חֲשַׁשׁ תְּמִיד שְׂמָא לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ כְּלַפְיָהּ, וְהָיָה מְרַבֵּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה מְחִילָה וְסְלִיחָה. בְּעִיקָר הִיְתָה מְזַעְזַעַת פְּרִידָתוֹ מִמֶּנָּה בְּעֶרְבַּ יוֹם הַכִּיּוּפּוּרִים: לְפָנָי עוֹזְבוֹ אֵת הַבַּיִת, כְּדֵי לְלַכֵּת לְהַתְפַּלֵּל בִּישִׁיבָה, הִיְתָה מִתְחַנֵּן לְפָנֶיהָ, שֶׁתְּסַלַּח לוֹ, שְׂמָא לֹא נִהְגַּ עִמָּה כְּשׁוֹרָה לְפִי עֲרָכָה וּכְבוֹדָה. וְלֹא הִיְתָה זֶה מִשָּׁם, עַד שֶׁהִיְתָה אֲשֶׁתוֹ אוֹמֶרֶת בְּפֶה מְלֵא, שֶׁהִיא סוּלַחַת לוֹ בְּכָל לֵיבָה...

שְׂבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

הַכְּתוּבָת בְּאִינְטֵרְנֵט <http://bnei-zion.com>

בס"ד

בס"ד הַדָּף מוֹקְדֵשׁ לְעֵילוּי נִשְׁמָת: דְּנִיָּאל סָלְטוּ בֶּן שָׂרָה, שְׁנַפְטָר בֶּן-ה' אָדָר ת.נ.צ.ב.ה!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: תְּרוּמָה

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:55

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:04 (ר"ת 18:40)

עֶרֶב שַׁבַּת ה' אָדָר תשע"ג (15.2.13)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וְה' נָתַן"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים קְרוּיִין אָדָם"

חז"ל הקדושים אומרים, שחדש אדר, שמזלו **דגים**, שִׁיךְ לְמִזְלָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּגִמְרָא (עבודה זרה ג'): "אמר רב יהודה, אמר שמואל: מאי דכתיב (=מהי פונת הכתוב (חבוקק א')): 'וַתַּעֲשֶׂה אֲדָם כַּדְּגֵי הַיָּם...?' לְמָה נִמְשְׁלוּ בְּנֵי אָדָם כַּדְּגֵי הַיָּם? לומר לה: מַה **דגים** שְׂבִיִם, כִּיּוֹן שְׁעוֹלִין לִיִּבְשָׁה מִיַּד **מתים** – אִף בְּנֵי אָדָם, כִּיּוֹן שְׁפוֹרְשֵׁין מִדְּבַרֵי תוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת מִיַּד **מתים**".

וְכַף מַצִּינוּ גַם בְּבִרְכָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְפָנֵי פְטִירְתוֹ (בראשית מח, טז): "הַמְלֶאֶךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים... וַיִּדְגּוּ לְרֵב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ", וּפִרַשׁ רַש"י זצ"ל: "וַיִּדְגּוּ – כַּדְּגִים, שְׁפָרִים וְרַבִּים, וְאִין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בָּהֶם".

וְהַדְּבָרִים קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה. כִּי כַּאֲשֶׁר זוֹכְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נִמְשָׁלִים לְדְגִים, שְׂאִינָם יְכוּלִים לְחַיּוֹת בְּלֵי מַיִם, הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – אִזּוֹ גַם הָעֵין הָרַעָה שֶׁל צוֹרְרֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יְכוּלָה לְשַׁלּוֹט בָּהֶם.

וְלָכֵן גַּם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, נוֹתֵן הַתּוֹרָה, נוֹלֵד בְּחֹדֶשׁ אָדָר, שְׁמִזְלוֹ **דגים**, כִּי שָׂרַשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוּא מִהַתּוֹרָה. וְכָל חַיּוֹתוֹ הֵיטָה רַק בְּמַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ" – דְּהֵינּוּ, שָׂרַשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הִיָּה מִן הַתּוֹרָה, הַנִּקְרָאת **מַיִם**.

עַל-פִּי זֶה נוֹכַל לְהַבִּין, מִדּוּעַ נוֹהֲגִים וּמְקַפִּידִים יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל **דגים** בְּשַׁבָּת. שְׂכֵן, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נִתְּנָה בְּשַׁבָּת, וַיּוֹם הַשַּׁבָּת הוּא "יוֹמָא דְאֻרִיתָא" (=יּוֹם הַתּוֹרָה). לָכֵן אָנוּ אוֹכְלִים דְגִים בְּשַׁבָּת, כְּדִי לְהַזְכִּיר לְכָל שְׂאֵנוּ נִמְשָׁלִים לְדְגִים, שְׂאִין לָהֶם חַיּוֹת, אֲלֹא רַק בְּמַיִם, הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁנִמְשָׁלָה לְמַיִם. (וְלָכֵן, אֲפִילוֹ אֵלּוּ שְׂאִין לָהֶם זְמַן לְלַמּוֹד תּוֹרָה כָּל הַשְּׁבוּעָה, מוֹכְרָחִים לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּשַׁבָּת).

וְהֵנָּה, אֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (אסתר ז'): "כְּשֶׁנִּפְלַ גּוֹרֵל הָמָן בְּאָדָר, אָמַר (הָמָן): הַחֹדֶשׁ הַזֶּה (הוּא) מְזֹל דְגִים, (וְלָכֵן) כְּשֶׁם שֶׁהַדְּגִים בּוֹלְעִין – כֶּף אֲנִי בּוֹלַע אוֹתָן (=אֶת יִשְׂרָאֵל). אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְהָמָן): רַשָּׁע, (הַ)דְּגִים פְּעָמִים גְּבֻלְעִין, וּפְעָמִים בּוֹלְעִין".

מִבִּיאֹר מְדַרְשׁ זֶה אָנוּ לְמַדִּים, שֶׁהָמָן חָשַׁב שְׁחֹדֶשׁ אָדָר, שְׁמִזְלוֹ **דגים**, מְרַמֵּז עַל-כֶּף שֶׁהוּא יוֹכֵל לְנַצַּח אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּדִיוֹק כְּמוֹ הַדְּגִים הַגְּדוֹלִים, הַבּוֹלְעִים אֶת הַדְּגִים הַקְּטָנִים מֵהֶם. אוֹלָם, הָמָן טָעָה בְּכַף. שְׂכֵן, מְזֹל אָדָר (דְגִים) מְרַמֵּז דוֹקָא עַל נִיצְחוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁנִמְשָׁלוּ לְדְגִים, שְׂעִיקָר חַיּוֹתָם הוּא הַמַּיִם-הַתּוֹרָה. וְאָכֵן, דוֹקָא בְּאָדָר, שְׁמִזְלוֹ **דגים**, נִחְלוּ הָמָן וְכָל שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּלֶה מוֹחַצַת בְּזַכּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא עָזְבוּ אֶת מְקוֹם חַיּוֹתָם – אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וְזֵהוּ שְׂאֵמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי (יבמות סא'): "אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים קְרוּיִין אָדָם": אָדָם הוּא רִאשִׁי תִיבּוֹת מְזֹל אָדָר דְגִים. אִם אִישׁ יִשְׂרָאֵל זוֹכֵר שְׁמִזְלוֹ יִשְׂרָאֵל הוּא דְגִים, וְהוּא נִמְשָׁל לְדָג שְׂאִין לוֹ חַיּוֹת, אֲלֹא רַק בְּמַיִם, הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – אִזּוֹ הוּא נִקְרָא אָדָם, וְכָל עוֹד הוּא "שׁוֹחָה" בְּתוֹךְ "הַמַּיִם", הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אִף אֲחַד לֹא יוֹכֵל לְהַרְעֵ וּלְפַגּוֹעַ בוֹ, שְׂכֵן, הַתּוֹרָה מִצִּילָה וּמַגִּינָה עָלָיו מִכָּל מַשְׁמֵר. עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהֵ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן

"דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ" (כה' ב')

כַּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנֵן בִּיצוּר הַנִּפְלֵא שֶׁבְּרָא הַקַּב"ה, הַמּוֹבְחָר בְּכָל הַבְּרִיאָה וְהַמּוֹבְחָר בְּכָל הַיְצוּרִים, הַ"אָדָם" – נִרְאָה שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אוֹתוֹ עִם שְׁלוֹשָׁה כּוֹחוֹת מוֹפְלְאִים וּמְרַבְּזִים, וְהֵם: הַמְּחַשְׁבָּה, הַרְצוֹן וְהַמַּעֲשֶׂה. וְאָמְרוּ חז"ל: שְׁלוֹשֶׁת הַכּוֹחוֹת הַלְלוּ, מִשְׁכָּנָם וּמְקוֹמָם בְּשְׁלוֹשָׁה אֵיבָרִים רִאשִׁיִּים בְּאָדָם: מַח, לֵב, כַּבֵּד – רִאשִׁי תִיבּוֹת שֶׁל "מְלָךְ". וְעוֹד גִּילּוֹ לָנוּ הַמְּקוֹבְלִים, וּבְרֵאשָׁם הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ זצ"ל, כִּי שְׁלוֹשֶׁת הַכּוֹחוֹת הַלְלוּ – מְחַשְׁבָּה, רְצוֹן וּמַעֲשֶׂה,

שְׁמִקוֹרֵם כְּאִמּוֹר בְּשִׁלּוּשֵׁת רֵאשֵׁי הָאֵיבָרִים, מִחַ, לֵב, וּכְבֵד – הֵם בְּעֵצֶם שְׁלֹשֶׁת חֲלָקֵי הַנֶּפֶשׁ: נֶפֶשׁ, רִיחַ וּנְשָׁמָה. כִּי כַח הַמַּחְשָׁבָה שְׁבָאֲדָם, שֶׁהִיא הַתְּבוּנָה הָאֱלֹקִית, נִקְרָאת "נְשָׁמָה", וּמִקוּמָהּ בְּמַח. וְכַח הַרְצוֹן שְׁבָאֲדָם, הַמֵּתְעוֹרָר עַל-יְדֵי הַתְּפַעְלוּת וְהַתְּרַגְּשׁוּת, נִקְרָא "רוּחַ", וּמִקוּם מְשֻׁכָּנָה הוּא בְּלֵב. וְאוֹתוֹ כַּח שְׁבָאֲדָם, הַפּוֹעֵל דְּרָךְ כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף, נִקְרָא בְּשֵׁם "נֶפֶשׁ", אֲשֶׁר מִקוּמָהּ בְּכַבֵּד, הַמְּטַהֵר אֶת הַדָּם, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (דְּבָרִים יב', כג'): "כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ".

וְהִנֵּה אָמְרוּ חו"ל, שֶׁתְּכַלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם הִיא, שֶׁהַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא כְּלָה טוֹב, וְהַנְּמִצָּאת בְּמַח, תְּשְׁלוֹט עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב. וְעַל-יְדֵי זֶה יְעוֹרֵר הַרְצוֹן שְׁבָלֵב אֶת הַפְּעוּלָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה' יִתְבָּרֵךְ בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת. וְאִזּוֹ סֹדֵר פְּעוּלַת הָאָדָם יִהְיֶה כְּרֵאוּי, מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה (=כְּפִי סֹדֵר הָאֵיבָרִים בַּגּוּף): "מִלְּךָ" – מִחַ, לֵב, כְּבֵד. אוּלָּם אִם לֹא כֵן הַדְּבָר, וְהַסֹּדֵר יִהְיֶה הַפּוּךְ (מְלַמְטָה לְמַעְלָה), כְּלוֹמֵר שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית תְּשְׁלוֹט עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב, לְעוֹרֵר אוֹתוֹ לְהִשְׁתַּוְּקֵק לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אִזּוֹ לֹא רַק שִׁיתְּגַבְּרוּ הֵם (=הַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ) בְּכּוֹחֵם עַל הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח, אֲלָא עוֹד יִכְפוּ עַל הַמַּחְשָׁבָה לְשִׁקוּל וּלְחַפֵּשׁ כָּל מִינֵי עֲצוֹת וּדְרָכִים, אֵיךְ לְמַלֵּא אֶת תַּאֲוֹת הַגּוּף. וְאִזּוֹ הַסֹּדֵר הוּא הַפּוּךְ: "כָּלָם" – כְּבֵד, לֵב, מִחַ. דְּהִינּוּ, הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּמְצָאת בְּכַבֵּד, מְשַׁפִּיעָה וְשׁוֹלְטַת עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב, וּשְׁנִיחָם יַחַד שׁוֹלְטִים עַל הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח.

וְזֶהוּ מָה שֶׁרָצָה בְּלַעַם הַרְשָׁע לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה אַחַת – "כָּלָם", דְּהִינּוּ שִׁיחָהּ הַסֹּדֵר אֲצֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "כָּלָם" – כְּבֵד, לֵב, מִחַ – שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית, בְּיַחַד עִם הַלֵּב, יִשְׁלְטוּ עַל הַנְּשָׁמָה הָאֱלֹקִית לְמַלְאוֹת אֶת תַּאֲוֹת הַגּוּף. וְהִנֵּה, הַרוּצָה לְזַפֵּךְ בַּגּוּפוֹ גַם אֶת הַלֵּב וְגַם אֶת הַכְּבֵד, דְּהִינּוּ אֶת הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ, יִתֵּן צְדָקָה בְּכָל כּוֹחוֹ, כְּפִי שְׁצוּתָהּ הַתּוֹרָה: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ". וְאָמְרוּ חו"ל, שֶׁתְּכַלִּית עֲבוֹדַת הָאָדָם הִיא שִׁיתֵּן תְּרוּמָה לַה', בְּבַחֲיַנַּת "כָּל" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת: כְּבֵד לֵב. דְּהִינּוּ, לֹא רַק הַמַּח (מִשְׁכַּן הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה), יִתְּאוּהָ לְעֲבוֹדַת ה', אֲלָא גַם הַכְּבֵד (מִשְׁכַּן הַנֶּפֶשׁ) וְהַלֵּב (מִשְׁכַּן הָרוּחַ) יִתְּאוּ לְעֲבוֹדַת ה'. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ". "כָּל" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת "כְּבֵד לֵב", כְּדֵי שְׁגַם הֵם יִתְּאוּ לְעֲבוֹדַת ה', וְעַל-יְדֵי כֵךְ, כְּשֶׁהָאָדָם נוֹתֵן תְּרוּמָה/צְדָקָה מִכֶּסֶף שֶׁהָרוּחַ עַל-יְדֵי עֲמָל כָּל גּוּפוֹ, כְּתוֹצָאָה מִכֶּךְ מְזוֹדֵכֵךְ כָּל הַגּוּף וְנִהְפֵךְ לְרוּחָנִי, עַד שְׁגַם הַכְּבֵד וְהַלֵּב מִשְׁתַּוְּקִים לְעֲבוֹדַת ה'. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

הַאֲדַמּוּ"ר רַבִּי מִנְחֵם קֵאלִישׁ מֵאֲמִשְׁנוּב הַשְּׂפִים פְּעַם לְפַתְחוֹ שֶׁל גְּבִיר גְּדוֹל, כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שִׁיתְּמוּךְ בְּאֶחָד מִקְרוּבֵיו(=שֶׁל הַגְּבִיר), שֶׁהִיָּה חַי בְּדוּחֵךְ רַב, וְהִיָּה מְטַפֵּל בְּמִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה. אֵיךְ אוֹתוֹ גְּבִיר לֹא הָיָה מְגַדִּיבֵי הַלֵּב, וְנִסָּה לְהַתְּחַמֵּק מִמִּילוּי בְּקִשְׁתֵּי הַרְבִּי, בְּטַעֲנָה שְׁאוֹתוֹ עָנִי אֵינּוּ אֲלָא קְרוֹב-רְחוּק שְׁלוֹ, וְכַמְעַט שְׁאִינּוּ מִכִּירוֹ. אָמַר רַבִּי מִנְחֵם לְאוֹתוֹ הַגְּבִיר: 'הָאֵם אַתָּה מִתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁחֲרִית, מִנְחָה וְעֶרְבִית?' – 'מָה הַשְּׂאֵלָה כָּאן?' – קָרָא הַגְּבִיר בְּנִימָה שֶׁל תְּרַעוּמַת – 'כְּלוּם חֲשׂוֹד אָנִי בְּעֵינֵי הַרְבִּי, שְׁאִינִי מְקַפִּיד עַל תְּפִילוֹת הַיּוֹם?' – 'אִם אֲמַנֵּם אַתָּה מִתְּפַלֵּל בְּקֶרֶב וְעֶרֶב, שְׁמָא תֹאמַר לִי אֵיךְ פּוֹתַחַת הַבְּרָכָה הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁל תְּפִילַת "שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה"?' 'כִּידוּעַ לְכָל' – הִשִּׁיב הַגְּבִיר בְּחֶסֶר סוּבְלָנוּת מוּפְגָן – 'פּוֹתַחַת תְּפִילַת "שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה" בְּהַזְכַּרְתֵּי הָאֲבוֹת: "אֱלֹקֵי אֲבֹרָהּם, אֱלֹקֵי יִצְחָק, וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב"' – וּמִתִּי חִיו אֲבוֹת אֵלּוּ, שְׁאֵתָהּ וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְזַכִּירִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם?' – שְׂאֵל הַרְבִּי. 'כִּידוּעַ, חִיו אֲבוֹת אֵלּוּ לְפָנַי אֲלֵפֵי שָׁנִים' – הִשִּׁיב הַגְּבִיר הַמוּפְתָע לְשְׂאֵלַת הַרְבִּי. 'יָפָה אָמַרְתְּ "לְפָנַי אֲלֵפֵי שָׁנִים"' – קָרָא רַבִּי מִנְחֵם בְּהִרְמַת קוֹל – 'וּבְכָל זֹאת אַתָּה מְזַכֵּר אֶת הָאֲבוֹת הָאֵלֶּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם, וּבּוֹכּוֹתֶם שֶׁל קְרוּבִים-רְחוּקִים אֵלּוּ, מְלַפְנֵי אֲלֵפֵי שָׁנִים, אַתָּה רוּצָה לְהוֹשִׁיעַ מֵאֵת בּוֹרָא עוֹלָם. וּבְשַׁעֲהָ שְׁאֵנִי בָּא אֵלֶיךָ לְבַקֵּשׁ תְּמִיכָה וְסַעֵד בְּשִׁבִיל קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שְׁלָךְ, שֶׁהוּא חַי וְקַיִם – אַתָּה מַעֲזוֹ לְטַעוֹן, שְׁאִין הוּא אֲלָא "קְרוֹב-רְחוּק"!' דְּבָרָיו הַנוֹקְבִים שֶׁל הַאֲדַמּוּ"ר הִסְעִירוּ אֶת רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּבִיר, וְהִלָּה קִבֵּל עָלָיו לְתַמּוּךְ בְּקִבְעוֹת בְּקְרוּבוֹ הָעָנִי וּבְבָנָי בֵּיתוֹ.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!